

İlgili Kanun / Madde
1479S.BAĞ KURK/EK 11
2829 S.HBK/8

T.C
YARGITAY
Hukuk Genel Kurulu
Esas No: 2006/21-365
Karar No: 2006/467
Tarihi: 21.06.2006

- SSK SAĞLIK YARDIMINDAN YARARLANALARIN BAĞ-KUR'DAN DA 2000 YILINDAN SONRA YARARLANABİLECEĞİ
- BAĞ-KUR VE SSK BİRLEŞMESİYLE ALACAKLI VE BORÇLU SIFATININ BİRLEŞMESİ

ÖZETİ: 1479 sayılı Kanunun Ek-11. maddesinde yer alan, 3235 sayılı Kanun'un 1. madde ile getirilen "Ancak, diğer Sosyal Güvenlik Kanunlarına ve özel Kanunlara göre sağlık yardımlarından faydalananlar yararlanamazlar" şeklindeki düzenleme, 24.8.2000 tarih ve 619 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28. maddesiyle kaldırılmış, 24.7.2003 tarihli, 4956 sayılı Yasanın 37. maddesiyle yapılan düzenlemede ise bu yönde engelleyici bir hükme yer verilmemiştir. Davacının, 1479 sayılı Bağ-Kur Kanununun Ek-11. Maddesine getirilen kısıtlayıcı düzenlemenin yürürlükte bulunduğu 1994-2000 yılları arasında Bağ-Kur sağlık yardımlarından yararlanamayacağı, bu devrede yapılan sağlık harcamalarının Bağ-Kur yönünden kurum alacağı niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

Anılan düzenleme ile; Sosyal Sigortalar Kurumu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar (Bağ-kur) Kurumu ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı her türlü alacakları, hakları, borçları ile birlikte, hiçbir işleme gerek kalmaksızın bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla görevleri ile birlikte 5502 sayılı Kanunla ihdas edilen Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiştir.

İlke olarak, hukuken geçerli bir borç ilişkisinin bulunabilmesi için alacaklı ve borçlu olmak üzere iki tarafın varlığı aranmaktadır. Bu ilkenin bir sonucu ise, alacaklısı ve borçlusu aynı olan bir borç ilişkisinin düşünülmemeyeceğidir. Aksi düşünce, bir kimsenin kendi alacağının borçlusu olması sonucunu doğuracaktır.

DAVA: Taraflar arasındaki "menfi tespit-iptal" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; İzmir 3. İş Mahkemesince davanın kabulüne dair verilen 20.6.2005 gün ve 2004/818-509 sayılı kararın incelenmesi davalı vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 21 .Hukuk Dairesinin 10.11.2005 gün ve 2005/7903-11008 sayılı ilamı ile; (...1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillere, hükmün dayandığı gerektirici sebeplere göre davalı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazlarının reddine,

2-Dava, davacının SSK'dan emekli aylığı alması nedeniyle, eşinden dolayı davalı kurumun sağlık yardımlarından yararlanamayacağından bahisle, yapılan sağlık harcamalarının iadesi işleminin iptali ile davalı Kurum'a 7.773.439.000.-TL borçlu bulunulmadığının tesbiti istemine ilişkindir. Mahkemece davanın kabulüne karar verilmiştir. Davanın yasal dayanağı olan 5.11.1985 yürürlük tarihli 3235 sayılı Kanun'un 1.madde ile değişik 1479 sayılı Kanunun Ek-11.maddesi uyarınca, "diğer sosyal güvenlik kanunlarına göre sağlık yardımlarından faydalananlar Bağ-Kur sağlık yardımından yararlanamaz" hükmü getirilmiş, ardından 4.10.2000 yürürlük tarihli 619 sayılı Kanunun 28.maddesi ile bu hüküm yürürlükten kaldırılmıştır. Halen mevzuatımızda somut olaya ilişkin olarak sınırlama getiren bir hüküm mevcut değildir.

Yukarıda görüldüğü, üzere 5.11.1985 ile 4.10.2000 tarihleri arasında başka sosyal güvenlik kuruluşlarının sağlık yardımlarından yararlanan kişiler, Bağ-Kur'un sağlık yardımlarından yararlanamayacaktır. Bu nedenle davacıya, SSK'ca aylık bağlanma tarihi olan 1.9.1994 ile 3235 sayılı Kanunun 1 .maddesi ile değişik 1479 sayılı Kanun'un Ek-11 .maddesinin yürürlükten kalktığı tarih olan 4.10.2000 tarihi arasında, davacının, davalı kurumun sağlık yardımından yararlanması mümkün değildir.

Yapılacak iş 1.9.1994 ile 4.10.2000 tarihleri arasında davalı kurumca yapılan sağlık harcamaları tutarı hiç kuşkuya yer bırakılmaksızın belirlenmek suretiyle, bu kısım yönünden davanın reddine karar vermek gerekir.

Yukarıda belirtilen maddi ve hukuki olgular dikkate alınmaksızın mahkemece yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir...) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

TEMYİZ EDEN: Davalı vekili

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

1479 sayılı Kanunun, sağlık sigortasının kapsamını belirleyen Ek 11. maddesi uyarınca, Bağ-Kur sigortalısı eşinden dolayı ölüm aylığı almakta olanlar Bağ-Kur sağlık sigortası yardımlarından, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun "Gelir ve aylık almakta olanlar ile aile bireylerine sağlık yardımı yapılması"nı düzenleyen 36. maddesi uyarınca da, 506 sayılı Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta olanlar maddede tanımlanan sağlık yardımlarından yararlanabilmektedirler.

1479 sayılı Kanunun Ek-11. maddesinde yer alan, 3235 sayılı Kanun'un 1.madde ile getirilen "Ancak, diğer Sosyal Güvenlik Kanunlarına ve özel Kanunlara göre sağlık yardımlarından faydalananlar yararlanamazlar" şeklindeki düzenleme, 24.8.2000 tarih ve 619 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28. maddesiyle kaldırılmış, 24.7.2003 tarihli, 4956 sayılı Yasanın 37. maddesiyle yapılan düzenlemede ise bu yönde engelleyici bir hükme yer verilmemiştir.

1479 Sayılı Bağ-Kur Kanunu kapsamında sigortalı olan eşinin ölümü üzerine 12.9.1996 tarihinden itibaren ölüm aylığına hak kazanan ve buna dayalı olarak Bağ-Kur sağlık sigortası yardımlarından eşi nedeniyle yararlanan davacının, zorunlu ve isteğe bağlı prim ödemeleri karşılığı 01.9.1994 tarihinden itibaren 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca yaşlılık aylığına hak kazandığı konularında uyuşmazlık bulunmamaktadır.

Davacının, 1479 sayılı Bağ-Kur Kanununun Ek-11. Maddesine getirilen kısıtlayıcı düzenlemenin yürürlükte bulunduğu 1994-2000 yılları arasında Bağ-Kur sağlık yardımlarından yararlanamayacağı, bu devrede yapılan sağlık harcamalarının Bağ-Kur yönünden kurum alacağı niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

Davacının, anılan dönemde Sosyal Sigortalar Kurumundan sağlık yardımlarına hak kazandığı dikkate alındığında ise, Sosyal Sigortalar Kurumunun, kendisinden yaşlılık aylığı almakta olan davacı sigortalıya karşı sağlık giderlerinden aynı oranda sorumlu-borçlu olacağı belirgindir.

Bağ-Kur alacağının temelini oluşturan sağlık yardımları, aynı zamanda Sosyal Sigortalar Kurumunun yükümlülüğü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hatalı sosyal güvenlik kurumdan alınan sağlık yardımları nedeniyle oluşan Kurum zararının, davacı sigortalıdan mı, yoksa sağlık yardımını yapması gereken diğer sosyal güvenlik kurumundan mı tahsilinin gerekeceği yönünde Yüksek Daire ile yerel mahkeme arasında çıkan uyuşmazlığın, sosyal güvenlik reformu kapsamında 20.5.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu açısından ele alınmasında yasal zorunluluk bulunmaktadır.

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun Geçici 1. maddesi; "4947 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtı Kanunu ile kurulan Sosyal Güvenlik Kurumu, 4958 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile kurulan Sosyal Sigortalar Kurumu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile kurulan Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer

Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu ile 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile kurulan Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığının; merkez ve taşra teşkilâtlarının kadroları ile kadrolarında görev yapan memur ve işçileri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) bendi gereği çalıştırılan personeli mevcut statüleri ile her türlü taşınır ve taşınmazları, tapuda bu Kurumlar adına kayıtlı olan taşınmazları ve hizmet binaları, araç, gereç, malzeme, demirbaş ve taşıtları, alacakları, hakları, borçları, iştirakleri, dosyaları, yazılı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıtları ve diğer dokümanlar ile birlikte hiçbir işleme gerek kalmaksızın bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla görevleri ile birlikte Kuruma devredilmiştir. Devir işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır..." Hükmünü içermektedir.

Anılan düzenleme ile; Sosyal Sigortalar Kurumu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar (Bağ-kur) Kurumu ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı her türlü alacakları, hakları, borçları ile birlikte, hiçbir işleme gerek kalmaksızın bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla görevleri ile birlikte 5502 sayılı Kanunla ihdas edilen Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiştir.

İlke olarak, hukuken geçerli bir borç ilişkisinin bulunabilmesi için alacaklı ve borçlu olmak üzere iki tarafın varlığı aranmaktadır. Bu ilkenin bir sonucu ise, alacaklı ve borçlusunu aynı olan bir borç ilişkisinin düşünülmemeyeceğidir. Aksi düşünce, bir kimsenin kendi alacağı borçlusunu olması sonucunu doğuracaktır.

Borçlar Kanununun alacaklı ve borçlu sıfatının birleşmesini düzenleyen 116. maddesi uyarınca "Alacaklılık ve borçluluk sıfatlarının bir şahısta içtimaiyle borç sakıt olur".

Alacaklı ve borçlu sıfatının aynı kişide birleşmesine yol açan olay hukuksal işleminden doğabileceği gibi kanundan da doğabilir. Birleşmenin söz konusu olabilmesi için alacak ve borcun aynı mal varlığına dahil olması gerekir. Birleşmenin hukuki sonucu ise, alacak ve borcun kural olarak sona ermesidir. Birleşme yalnız asıl alacağı değil, ona bağlı fer'i hakları da sona erdirmektedir.

Somut uyuşmazlıkta, aynı maddi temelden doğan Bağ-Kur alacağı ile aynı miktarda SSK borcu 5502 sayılı Kanununun Geçici 1. Maddesi uyarınca Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmekle, davaya konu borç sona ermiştir.

Yukarıda belirtilen maddi ve yasal olgular, mahkeme kararında açıklanan gerektirici nedenler uyarınca usul ve yasaya uygun bulunan direnme kararının onanması gerekir.

SONUÇ: Davalı vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile direnme kararının yukarıda açıklanan gerekçelerle ONANMASINA, 21.06.2006 gününde oybirliği ile karar verildi.